

IZHAJA VSAK DAN

Naši ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj. Posamične številke se prodajajo po 3 nvd. (6 stot.) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, St. Petru, Postojni, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolmini, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele številke po 5 nvd. (10 stot.)

OGLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 kolone. CENE: Trgovinski in obrtni oglasi po 8 st. mm. smernice, zahvale, poslanice, oglasi denarnih zavodov po 20 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka nadaljnja vrsta K 2. Mali oglasi po 4 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelek uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“. Plačljivo in tožljivo v Trstu.

EDINOST

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

„V edinosti je moč!“

NAROČNINA ZNAŠA

za celo leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročbe brez dopolne naročnine, se uprava ne ozira. Naročnina na nedeljske izdaje „EDINOSTI“ stane: za celo leto Kron 2-20, za pol leta Kron 2-10.

Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nepravilna pisma se ne sprejemajo in rokopiši se ne vračajo.

Naročnino, oglašje in reklamacije je pošiljati na upravo lista.

UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 20 (Narodni dom). Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEPAN GODINA. Lastnik konsorcijski lista „Edinost“. — Natisnila Tiskarna „Edinost“, vpisana zadruga z omejenim poročstvom v Trstu, ulica Giorgio Galatti številka 20.

Poštno-hranilnični račun številka 841-652. TELFON št. 11-57

BRZOJAVNE VESTI.

Otvoritev bosanskega deželne zbor.

SARAJEVO 2. Deželni načelnik FZM Potlovec je danes otvoril deželni zbor.

Ogrsko-hrvatski državni zbor.

BUDIMPEŠTA 2. Po enem poimenskem glasovanju je zbornica nadaljevala generalno debato o obrambni reformi.

Češka šola na Dunaju zopet odprta.

DUNAJ 2. Namestnik Bienert je poslal županu dr. Neumayerju odlok, da se ima zopet odpreti Komenskega šola v III. okraju. Župan ima poročati o izvršitvi tega odloka tekom treh dni.

Rusija priznala portugalsko republiko.

PETROGRAD 2. Car je ukazal ruskemu diplomatičnemu zastopniku v Lizboni, naj naznani portugalski vladi, da Rusija priznava portugalsko republiko.

Francosko-nemška pogajanja.

PARIZ 2. Ministerski svet je sporočil ministru za unanje stvari, da francosko-nemška pogajanja napredujejo pod ugodnimi pogoji.

Kolera.

BUDIMPEŠTA 2. Sanitetni oddelek ministrstva za notranje stvari poroča: Dne 1. in 2. oktobra je v pokrajinah obolelo 8 oseb za kolero, trije slučajji so pa smjilivi.

Dunaj 2. Nižavstrijški deželni zbor je na mesto posl. Gessmana izvolil deželnim odbornikom Ernesta Schneiderja ter je razpravljal potem več predlogov deželnega odbora. Na današnji seji je bil predložen deželni proračun.

Antwerpen 2. Vsled viharja so se razbili na Seldi štirje nabrežni. Štiri ribiške čolne je vrgel vihar na obrežje.

Berolin 2. Predsednik državnega zbora je sklical sejo državnega zbora za dne 17. oktobra.

Kostanca 2. (Romun. brz. ag.) Ruska eskadra je danes odplula.

Italijansko-turška vojna.

Italijanske čete se niso izkrcale v Prevesi.

RIM 1. „Agencija Stefani“ poroča: Od „Agencije Havas“ razširjena govorica, češ, da so se italijanske čete izkrcale v Prevesi, je popolnoma neresnična. Neutemeljenost te govorice je bila vrhunske jasna že v naprej z ozirom na okrožnico italijanskega ministra za unanje stvari z dne 26. septembra, odposlano italijanskim odposlanikom in konzulatom. V tej okrožnici je bilo rečeno, da ostane temelj italijanske politike — ohranitev teritorialnega status quo na balkanskem polotoku in konsolidiranje evropske Turčije. Potemtakem se imajo tudi vse vesti o izkrcaju italijanskih čet v Evropi, ki se utegnejo v bodoče razširjati, smatrati kakor popolnoma neresnične. Prevesa je sicer operacijska baza turških torpedovk proti obrežju in trgovini Italije.

RIM 2. (Ag. Stefani) Iz turškega vira prihajajoče poročilo, da je italijanska flota bombardirala turška pristanišča ob jadranski in jonski obali, je popolnoma neresnična in

ima očevidno namen, da vzbuja sum proti nameram Italije. Italija je slej ko prej odločna, da ne bo na nikak način motila Status quo na Balkanu. Italijanska flota se je omejila na to, da je napadla turške ladje, ki so plule proti italijanski obali, da ogrožajo mesta in motijo trgovino oziroma so se pripravljale, da napadejo vojaške ekspedicije, ki so bile na potu v Tunis.

Veliko razburjenje v Carigradu.

CARIGRAD 30. (ob 10. uri predpolud. — Opazka brzojavne urada: zakasnjena radi vojne). Vso noč je vladalo v mestu veliko gibanje. Vesti o napovedi vojne in začetku operacije so bile vsprejete z mrzličavo napetostjo. — Vsi listi obsojajo postopanje Italije, ki je označajo kakor proti vsakemu mednarodnem pravu in civilizaciji.

CARIGRAD 30. (ob 10. uri predpoludne. Zakasnjeno radi vojne). Turški listi so priobčili mnogo vesti o že pričelih vojnih operacijah. — Glasom teh vesti je italijanska eskadra napadla tudi fort Prevesa. Turškemu brodarju, ki je plovil proti Prevesi, sta sledila dva italijanska oklopna križarja. — Brzojavni promet z Derno in Bengazijem je prekinjen. Mladoturški odbor je izdal proglas, ki pravi, da se Italijane izžene iz Turčije, njih šole, zavode in prodajnice se zaprejo. Odbor bo vodil narodno akcijo.

Vojna poročila treba vsprejemati z rezervno.

RIM 2. „Ag. Stefani“ poroča: Sedaj je znano, da je neka italijanska vojna ladja razdejala radio-brzojavno postajo Derna. Nadalje je znano, da ni tripolitsko brzojavno omrežje spojeno s tuneškim. Razun tega je znano, da ni kabel Tripolis-Malta ves večerajšnji dan deloval in da ni bilo radi vremena možno dobiti oziroma odposiljati brzojavk. Zato ne morejo imeti niti najmanjše dejanske podlage vse na tendenciozen način v Carigradu razširjena, od unanjih agencij vsprejeta in v italijanskih listih priobčena poročila.

Obstreljevanje Tripolisa ni še pričelo do sobote zvečer.

RIM 2. „Ag. Stefani“ poroča danes iz Auguste: Italijanska vojna ladja „Coagit“, ki je s pasazirji dospela semkaj iz Tripolisa, je prinesla vest, da niso italijanske vojne ladje do 30. septembra, 8. ure zvečer še pričele streljati na forte, da omogočijo inozemskim kolonijam, da ostavijo Tripolis. V to svrhu je poslala italijanska vlada tja dva parnika.

Turški mornarji aretirani.

RIM 2. „Ag. Stefani“ poroča iz Pireja: Policija je aretirala posadko turške jadrenice „Slikerin“, ki je osumljena, da je hotela nakladati orožje za Tripolis.

RIM 2. Ag. Stefani izjavlja, da je poročilo Ag. Havas, češ, da so italijanske vojne ladje bombardirale pristanišči Rešadijo in Murton brez podlage.

BRINDISI 2. Od italijanskih vojnih ladij vjeti turški parnik „Sabah“, ki je vozil turške čete, je dospel semkaj.

CARIGRAD 2. Bivši odposlanec v Belemgradu general Feti paša je bil imenovan poveljnikom čet, ki so mobilizirane za obrambo jadranske obale.

PODLISTEK.

Jug.

Historičen roman. Spisal Prokop Ochochoušek Poslovenil H. V.

Angora.

„No vojvoda!“ — ga je ogovoril Je-rem tih, pridruživši se mu zopet — „izpodletelo nam je, blazni derviš nam je pokvaril najkrasnejši upor, ki je kdaj grozil s pogubo morilcem Kristove vere. To bedasto ljudstvo ni nič vredno, sužnji so svojih strasti in svoje praznovernosti; naše osvobodjenje mora priti iz nas samih, to je odsedaj moja vera in moje prepričanje!“

„In moje, in moje!“ je pritrdil Kosančić, „radi tega pa ne smemo še prezirati vseh tujih pomagačev, ki nam jih Bog pošlje na pot. Počakaj samo do konca, meni se zdi, da bomo zopet čuli njihovo ljubeznivo godbo: ubijte ga! Ej, sveti Sava! še sedaj mi zveni ta vrišč po ušesih, kakor bi mi bila čreda šakalov za nalašč tulila v ušesa!“

In ni se motil vojvoda Kosančić v svoji madi; kajti derviš, zasmehovan, zasramovan v dvoranah sultana, je pridrl iz seraila; strastna togota je gorela iz njegovega očesa; njegov razcapani plašč je vihral nad njim

v zraku, več nego na pol razkrivajoč nagoto njegovega telesa; mahaje z rokama v zraku je hreščal s hripavim glasom: „Allah ga je proklel pred svojim obličjem in ga izročil njegovim sovražnikom v roke!“

En edin strašen, toda kratek krik je bil v odgovor na te besede; zopet je vse utihnulo in ta tišina je bila morda še stršnejša, nego prejšnji vrišč; strasti so se razvnele v prsih vsacega do blaznosti; toda vsakdo je zrl z izbuljenimi očmi, s stisnjenimi pestmi na divje kretnje derviša; vsakdo je napejal vrat, da mu, če le možno, ne uide niti besedica prokletja, ki se je sedaj valilo v polnem toku iz ust derviša na sultana.

Nagnil se je proti tlom, nagnil prsti v desnico in jo vrgel proti serailu kričec: „Proklet bodi, zasmehovalec prorokove vere! Tako, kakor ta prst, naj se razpršita tvoje vladarstvo in tvoja moč, da bodo z zaničevanjem po njej teptali tvoji sovražniki! Tvoje telo naj strohni v tuji zemlji, še po smrti naj bo v zasmeh tvojim sovragom! Allah — il — Allah!“ — je povzdignil svoj glas, da je bilo čudno, kako se je mogel v tako starih prsih razviti tako prodirljiv krik, in da se prsi niso razpočile, pri tem — ure tvojega življenja so sešetele in tvoje roganje se zakonom proroka je pri kraju, odpadnik! — Da!“ — se je obrnil proti množici, ki je z mrzličnim razburjenjem

Tržaški deželni zbor.

Pod predsedstvom dež. glavarja dr. Valerio se je včeraj opoludne vršila druga seja deželnega zbora tržaškega v tem zasedanju. Precej poslancev ni prišlo menda radi slabega vremena ali neugodne ure; opravičilo je odsotnost 5 poslancev, med njimi posl. Gorjup.

Po odobrenju zapisnika zadnje seje je predsednik dal najprej čitati dve interpelaciji poslanca Fiamina: prvo tičočo se italijanske univerze, drugo tičočo se ženskega učiteljskega v Gorici. Obe interpelaciji sta bili izročeni dež. odboru v nadaljno uradno uporabo.

Posl. Ferluga in tovariši so stavili nujen predlog glede lajšanja vsled suše v okolici nastale bede in glede državne podpore v tej zadevi. Tudi ta nujni predlog je bil odkazan dež. odboru v rešitev.

Nato se oglašil k besedi vladni komisar Laščak, ki prečita na interpelaciji posl. Rybafa v zadnji seji glede revizije ljudskega štetja odgovor, (ki ga priobčimo jutri, ker smo tozadevno vsebino prejeli pozno).

Takoј nato je vladni zastopnik prečital odgovor na interpelacijo posl. Mraka, koji slove sledeče:

Pred vsem moram energično zavrniti popolnoma neosnovane napade na objektivnost in nepristranost državnih uradnikov pri reviziji.

Naravno je, da se je moralo k temu delu vzeti državne uradnike, ki poznajo slovenski jezik in za kojih nepristranost more namestništvo zanesljivo jamčiti. Ni res, da bi bili ti uradniki poskusili siliti uradno pozvane stranke, da bi izpovedale v nasprotju z določbami zakona, omejili so se le na to, da določijo, kako so hotele one stranke izpovedati glede občevalnega jezika, ki so se ga posluževale ob času ljudskega štetja, in če so ti dokumenti (naznanilnice), ki so se tedaj strankam pokazale, isti, ki so jih stranke prvotno same izdelale, kakor tudi če so oznache v njih avtentične, ali da ni li vse brez njihove vednosti po tretji roki spreminjeno?!

Kar se tiče trditve gospoda interpelanta, da se je oblast popolnoma pasivno zadrževala nasproti strahovanju, ki so ga izvajali Slovani proti občinskim komisarjem, javljam, da so res v času ljudskega štetja občinski komisarji ovadili nekoliko strank, radi strahovanja in radi žaljenja občinskih uradnikov, pri državni oblasti oziroma pri namestništvem svetovalstvu. S temi ovadbami so se omenjene oblasti ali takoj bavile in poizvedovale ali pa so jih izročile kompetentnim sodnim oblastem. Nekatere se še nahajajo v stanju poizvedovanja.

Dosljej je bilo od strani politične oblasti kaznovanih osem oseb, sedem slučajev je bilo oddanih sodnim oblastim.

V obrambo občinskih uradnikov v sekciji za ljudsko štetje v Barkovljah je bilo po zahtevi magistrata oddelek tamošnjih stražarjev primerno povečan.

Zaradi interpelacije pojma „občevalni jezik“ treba pomeniti, da je ista jako težavna v deželi, kjer se govori več nego eden jezik, kakor na Primorskem, posebno pa v Trstu in to tembolj, v kolikor niti zakon,

niti odnosne ministerjalne naredbe ne vsebujejo natančnih norem.

V nikakem slučaju pa se ne bi moglo deliti mnenja spoštovanega g. interpelanta, da je v velikem mestu, kakor n. pr. Trst, občevalni jeziki, jezik, ki ga govori večina, in da je manjšina že vsled okolnosti samih, prisiljena govoriti jezik večine; to pa je iz tega vzroka, ker nihče ne more prisiliti pripadnika jezikovne manjšine, da išče stiko izključno le s pripadniki jezikovne večine in tudi iz vzroka, ker bi, sledeč argumentaciji poslanca Mraka, bilo poizvedovanje po občevalnem jeziku popolnoma odveč: v smislu teh izvajanj namreč bi bilo dovoljeno v občinah z italijansko večino enostavno za-beležiti v naznanilnicah — ne da bi se posameznika vprašalo — uradno (ex officio) kot občevalni jezik italijansko, v občinah s slovensko ali hrvaško večino, te jezike kot občevalne itd.

Po mnenju namestništva se ima pa smatrati kot občevalni jezik oni, katerega se vsak posameznik navadno (comunemente) poslužuje in v katerem se kdo po lastni volji raje izraža nasproti svoji okolici, in ne oni jezik, katerega mora dotičnik le po nekoliko ur na dan posluževati v službenem razmerju v trgovskih poslih ali v drugih socijalnih stikih in odnosajih.

V ostalem se nanašam na odgovor na interpelacijo poslanca dr. Rybafa.

Zbornica je oba odgovora poslušala mirno in napeto. Poznalo se je utis, ki sta ga odgovora napravila na večino; ta utis je bil jednak onemu, ki ga ima človek, kadar je polit z mrzlo vodo.

Na tozadevno vprašanje deželnega glavarja se oglašil k besedi posl. Mrak, ki pravi, da ni zadovoljen z odgovorom vlade. Trdi, da je napačno vpoštevati voljo strank glede napovedbe jezika; vpoštevati treba temveč dejstvo, kako kdo govori.

Posl. dr. Rybaf: „Jaz sem zadovoljen z odgovorom vlade!“ (Večina kriči: „Aha, so se našli!“)

Posl. dr. Rybaf (s povzdignjenim glasom): „... ker je na ta način uradno konstatirano, da se je falsificiralo od magistratovih uradnikov, kar smo mi od začetka trdili. (Glasovi večine: „Da, vladni uradniki vam delajo po volji, kaj ne?!)“ Slovenski poslanci: „Lepi so vaši uradniki, da falsificirajo in goljufajo!“)

Nato odgovori vladni zastopnik na interpelacijo dr. Rybafa glede poverjenja pri zavarovalnici za nezgode ter pravi: „Res se je poverilo K 5772-18. To poverjenje je bilo tudi takoj naznanjeno namestništvu.“

Uradnik, ki je zakrivil, je bil takoj odpuščen z izgubo pravice do penzije, čeprav je služil že 13 let. Zavod ga ni ovadil, ker se je isti formalno obvezal poravnati škodo v teku enega leta. Preskrbel je zavod strožjo kontrolo nad blagajno, tako, da se podoben slučaj ne more več ponoviti.“

Posl. Mrak hvali vladu, ki je tako hitro odgovorila na ti interpelaciji, in prosi, da odgovori tudi na druge starejše interpelacije.

Nato interpelira vladu dr. Senigaglia (soc.), naj pomnoži varstvene odredbe proti množanju veneričnih bolezni.

Zatem se je z jedno samo spremembo

tanom. Samo še odpadnik, brezverec, sin smrti.

Toda straže seraila niso verovale izreku derviša; oni iz kristijanskih mladenčev nasilno poturčeni janičarji so bili fanatično naklonjeni samo svojim sodrugom, samo svoji vojni slavi in svojim voditeljem, izmed katerih prvi je bil sultan. Koran in vse, kar je bilo v zvezi z njim in njegovimi doobčami, jim je bilo postranska stvar; oni so se vrpli navalu razjarjenih in prvi nevrejau naskok na vežo seraila je bil od njiju odločno odbit.

Toda kri, prelita pri tem, je še bolj razjarila upornike in sedaj se ni dalo pričakovati ničesar drugega, nego samo se morjenja do zadnjega, naj že zmaga katera-koli stran.

„Ti kaurski psi, so se srdili uporniki, branijo prokletega odpadnika. Tudi njim smrt in pogubo! Zaprite veže mesta!“ — so klicali previdnejši za njim — „naj nihče izmed prokletih ne uide našemu maščevanju; toda tudi nihče izmed onih, ki tam zunaj šatorijo, ne sme hiteti na pomoč tem prokletnikom!“

„Ah, vojvoda!“ sunil je Jefrem Kosančić v bok, „sedaj pa sva v lepi pasti. Ko bo sodrga s svojim delom tukaj pri kraju, posveti delovanje smrti kristijanov, katerega-koli zalotijo v Brusi. In mi dva — vojvoda — ne moreva sedaj iz mesta k svojem.“

(Pride še.)

*) Ali smrt, ali zmaga.

In vedno ta imenitna c. k. gospica na poštne uradu v ulici Stadion! Kdo je sploh ona, da je se ne more spraviti v tir — zakona? Mari bomo morali to staro signorino predstaviti parlamentu, da bi jo kurirali od slovanofobije?

Včeraj, ob 9. uri zjutraj, sem namreč slovensko vprašal to signorino, da mi proda znamko. Ona me je zelo milostno in s posmehom zaničevanja pogledala in potem je rekla svoji kolegini: „sta benedetta lingua, chi la capisce“.

Ker sem jaz začel protestirati, je signorina poklicala nekega poštnega slugo, ki me je razumel in postregel.

Komentarja? — Če ne bodo pomagali naši opomini proti tej predrzni igri uradnic in uradnikov na naši pošti, pa začnemo na drug način!

Te vrstice, ne zamerite, nasloviljam na gosp. ravnatelja naše pošte, svet. Pattay-a.

Trgovski tečaj za deklce se odpre danes. Vse učenke, ki so se vpisale in ki se še mislijo vpisati, naj pridejo točno ob 6.30 uri zvečer v „Trgovsko izobraževalno društvo“ ul. S. Francesco št. 2. Prinesti je seboj svinčnik in kos papirja.

Dalmatinski Italijani. Laški visokosolci iz Dalmacije so imeli v nedeljo zborovanje v Zadru. Predsednik zborovanja se je toplo spominjal petdesetletnice, ki jo slavi italijanski narod in občinstvo je to s takim navdušenjem sprejelo na znanje, da jih je moral vladni zastopnik opomniti, da če se navdušenje v taki obliki še enkrat ponovi, bo moral razpustiti zborovanje. Potem so seveda vsprejeli resolucijo „Trieste o nulla“ in poziv na vlado, naj že za božjo voljo enkrat ustanovi italijanske šole v Dalmaciji. Ti navdušeni lahonski študentje niso seve pristo laške priimke: Tolia, Boksič, Mirošević iz Splita, Korič iz Šibenika, Lovrič iz Dubrovnika, Krečič, Perišić, Jurin, Radeljak, Delić; v novem odboru sedijo: Bučević, Tonasković, Fatović, Storič, Ribolj, Lovrič, Alacević, Radnik in Perišić.

Lepa družba „Lahov“, kaj ne?!

Beda kmeta. S Proseka: Nikake nade, ni da bi se zboljšalo stanje našega kmeta. Poleg živalskih sovražnikov, ki mu uničujejo truda, ima tudi človeka sovražnika. Za kmeta je življenje boj brez presledka. A letos je prišla še nesrečna suša, ki je tako opustošila naša polja, travnike, vinograde, da nam grozi vsem pomanjkanje potrebnega živeža. Še v začetku maja smo imeli najlepše nade, da razmerno dobro prebijemo leto. A prišlo je, kakor običajno vsi. Manjka nam krme, da bi prehranjali par glav, a pomoč, ki jo eventualno dobimo od vlade, bo gotovo tako malenkostna, da niti govora ne bo o izdatni pomoči. Bati se je zato, da bo število naše živine decimirano.

Za živež seveda tudi ne bo denarja, a ker tudi kredita ne bo, so izgledi v bodočnosti silno žalostni. Vinogradi včasih ne plačujejo niti dela, hlevi se praznijo, družbi zaslužkov za kmeta-okoličana ni — ostaja nam torej samo obup.

Pač — jedna vrst pomoči bi bila še možna. To bi bila *brezobrestna posojila*, recimo na 5 ali 10 let, kakor so se dajala n. pr. tudi za obnovljenje okuženih vinogradov. Na drugi strani pa zahtevajo zopet (pod pritiskom silne druginje) vse kategorije državnega in javnega uslužbenstva povišanje plač. A tudi to je vsaj deloma posledica bede, v katero je začel kmet. Ako bi se pomoglo njemu, bilo bi to le na korist tudi drugim stanovom.

Glasbena šola podružnice „Glasbene Matice“ v Trstu. Nepreklicno zadnji dan za vpisovanje je v četrtek popoldne med 4 in 6 uro v prostorih CM ljudske šole na Acquedotto št. 20. Vse stare in še nove gojence prosim, da se sigurno oglašajo ta dan in prijavijo morebitne želje o času pouka i. t. d.

Redni pouk v vseh predmetih glasbene šole se začne v soboto dne 7. oktobra. — Gojenci naj se oglašajo v soboto pop. ob 2. uri v šolskih prostorih na Acquedotto št. 20, II. nadst., da se jim javi urnik in druge podrobnosti.

Mesto že naznanjene srede, 4. t. m., velja sedaj definitivno sobota, 7. t. m. Radi reda je neobhodno potrebno, da so v soboto ob 2. uri popoldne vsi gojenci navzoči.

Predavanje o druginji. — Društvo „Ljudski oder“ nam javlja, da bo prihodnje sredo ob 8. uri zvečer predaval v „Delavskem domu“ g. dr. Henrik Tuma o druginji.

Pripravljali odbor skupine uslužbencev c. kr. glavnih skladišč ima sestanek v sredo ob 8. uri zvečer.

Za obrambeni sklad družbe sv. Cir. in Met. se je dalje prijavilo za štiri kamne in sicer za 941., 942., 943. in 944. Nelmenovani narodni dobrotvor iz Ljubljane (plačal 800 K).

Naši dobri rojaki v Ameriki se zglašajo zopet z rodoljubnimi darovi. G. Fr. Sakser v New-Jorku je nakazal družbi sv. Cirila in Metoda K 35.60 po naročilu gosp. Johna Andoljšeka, Golden, Colo. — Živeli naši vrli zavedni rodoljubi v Ameriki!!

Užigalice v korist družbi sv. Cirila in

Metoda so jej dale zopet 1500 K. G. zalagatelj Iv. Perdan je izročil letos 5580 K od prodanih vžigalic. Vsak Slovenec naj rabi le te vrste užigalice, tako dobimo stalnih lepih gmotnih sredstev za slov. obrambo in prosveto.

Slavnost 10 letnice in razvitja zastave št. Jakobške Čitalnice se zopet v nedeljo ni mogla vršiti sled slabega vremena; zato se ista definitivno odloži na prihodnje leto.

Zahvala. Št. Jakobška Čitalnica se tem potom najtopleje zahvaljuje vsem br. društvom, ki so nameravale posetiti njeno slavnost, ki se pa, žal, iz znanih razlogov ni mogla izvršiti. S čna hvala cenj. občinstvu, ki je s „Čitalnico“ vedno, posebno pa v tej sezoni nezgod, simpatiziralo. — Najlepša zahvala cenj. uredništvu „Edinosti“ in sploh vsem, ki so Čitalnici kakorkoli pomagali. Velike simpatije br. društev in sl. občinstva nam dajajo poguma v ti teški krizi k nadaljnjemu delovanju. Ob tej priliki so se do sedaj spomnili Čitalnice in ji darovali: br. društvo „Adrija“ iz Barkovelj 27 K, „Lipa“ iz Bazovice 10 K, Mihalč Jos. iz Budimpešte 10 K, Kante Vinko iz Tržiča 5 K, prof. in poslanec g. Matko Mandić in g. Karel Mahkota po 2 K, Čehovin, Renko in Ivo Gulič po 1 K. — Srčna hvala blagim darovateljem, naj bi našli obilo posnemovalcev.

Darove sprejema tajnik R. Cotič, Molin piccolo 8. Odbor „Čitalnice“ pri sv. Jakobu v Trstu.

Dijaško podporno društvo v Trstu pozivlja vse one dijake, ki so se prijavili za šolske knjige iz podporne zaloge, da dobe iste jutri v sredo od 11—12 ure dopol. pri druš. tajniku ul. S. Francesco št. 25. II. (c. kr. pripravnica).

Ob enem se naznanja, da društvo nikakor ne more preskrbeti vsakemu dijaku vseh knjig, ker je število prosilcev letos ogromno a darov in podpor od strani našega naroda skoraj nič.

Ruski kružok. Opozarja se, da se otvori v tem tednu vsi tečaji ruskega kružka: ruski, slovenski, srbo-hrvatski in češki.

Popisne pole dobivajo se pri vratarici Narodnega doma in pri čuvaju Slovanske čitalnice.

Football tekma med ljubljanskima nogometnima kluboma „Herkules“ in „Ilirija“ na eni ter tržaškim klubom Blach Star na drugi strani se bo vršila prih. nedeljo ob 3. uri popoldne na Montebellu. Opozarjamo, da se dogaja prvikrat, da se ljubljanska reprezentančna omladina vdeleži javne nogometne tekme v Trstu.

Društvene vesti.

Veselični odsek telovadnega društva „Sokol“ naznanja, da pričnejo redne plesne vaje v soboto dne 7. t. m. in se bodo vršile vsako soboto ob 9. uri zvečer v društvenih prostorih. Plesovodja brat prof. Umek. Poučevali se bodo razni novi plesi. Vstopnina: člani 50 st., nečlani 80 st., gospice so vstopnine proste.

Telovadba za ženski oddelek se vrši ob torkih in četrkih od 7.30 ure zvečer. Sestre Sokolice! Udeležujte se v čim večjem številu!

Sokolski pevski zbor. Danes točno ob 9. uri zvečer pevska vaja v sokolski telovadnici.

Pevsko društvo „Trst“ ima danes ob 8.30 zvečer izvanredno pevsko vajo.

Z ozirom, da ima društvo nastopiti v nedeljo na vinski trgatvi v Barkovljah, se prosi polnoštevilne udeležbe.

Trž. kolesarsko društvo „Balkan“ je priredilo 24. 9. 1911 društveno dirko Dutovlje—Sežana—Senadole in obratno, cilj Dutovlje.

Prvi je došel na cilj Černigoj Viktor, rabil je 1 16' 13"; drugi Petelin Alojzij 1 22' 22"; tretji Luin Marij 1 28' 16"; četrti Baučer Viktor 1 29' 15"; peti Gorenšek Fran 1 30' 13". V maksimalnem času je došel Tominc August.

Pri vsem slabem vremenu se je vršila vsa prireditve v redu. Po Krasu je vladalo veliko zanimanje za to društveno dirko.

Zveza jugoslovanskih železničarjev sklicuje danes zvečer ob 8. uri v svojih društvenih prostorih v ulici sv. Frančiška št. 2 sestanek tržaških uzipnikov in delegatov ter članov osrednjega upravnega odbora v svrhu določitve kandidatov za volitve osrednjega upravnega odbora na občnem zboru, ki se vrši v nedeljo, dne 8. t. m. Vabimo torej vse omenjene tovariše, da se udeležijo tega velevažnega sestanka točno in polnoštevilno. Predsedstvo ZJŽ.

Slov. akad. fer. društvo „Balkan“ naznanja, da se vrši jutri v sredo odborova seja ob 6. uri. Sestanek ob navadni uri. Tovariši naj pridejo vsi, ker je treba sklepati o važnih stvareh. Odbor.

Nar. dol. organizacija.

Volilni sestanek članov in članic NDO sklicuje več članov NDO v prostorih NDO pri sv. Jakobu za danes na večer ob 8 uri. Člani! Članice! Udeležite se tega važnega sestanka. Več članov NDO.

POHIŠTVO

SOLIDNO : in : ELEGANTNO
PO ZMERNIH CENAH
RAFAELE ITALIA
TRST - V A MALCANTON - TRST

Mnenje g. dr. a J. Mihočinovića

KRIŽEVCI

G. J. SERRAVALLO

Trst.

Bila je ena najsrečnejših idej, ki se je tudi uresničila, združiti dve dragoceni zdravili: kininski alkoholoid z železnim elementom v taki sestavi (ŽELEZNATO KINA-VINO SERRAVALLO), ki ne samo vrne bolniku zdravje temveč mu tudi dela veselje pri jemanju.

KRIŽEVCI, 2. marca 1910.

Dr. J. MIHOČINOVIĆ.

Na obroke!

JAKOB DUBINSKY

Na obroke!

TRST — ulica dell' Olmo šte. 1, II. nadstropje — Trst

Velika izbira izgotovljenih oblek za gospode in manufakturnega blaga

ter moške in ženske suknje.

UGODNI POGOJI ZA PLAČILA NA OBROKE.

Cene brez konkurence.

Podpisani naznanjajo tužnim srcem vsem svojim sorodnikom, znancem in prijateljem tužno vest, da je njih hči in sestra

Matilda Kos

včeraj popoldne ob 5. uri in pol, prevredena se svetotajstvu mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb blage pokojnice se vrši v torek 3. oktobra ob 3. uri popoldne iz mestne bolnišnice.

TRST, dne 2. oktobra 1911.

Žaljuči oče, sestra Angela in brat Josip.

Berite in čudite se!

600 komadov, med temi pozlačena ura za K 4.20.

Krasna, pozlačena, najfinejša ura Anker-Remont s pozlačenim številnikom; ista ima dobri do 36-urno kolesje, za kar se jamči 3 leta, 1 krasna ovrtna igla s Simili-brilantom. 1 pozlačen pristan s pon. kamnom za gospode ali gospe. 1 krasen collier iz okoli 150 rjenskih perli, najmodernejši n-kit za dame, 1 krasna garnitura gumbov za zapustnice, ovrtnike in psi. zajamčeno 3%. Double-zlata s patentiranim zatvorom, 6 platnenih robcev, 1 eleganten žepni črnilnik iz nikla, 1 krasno zrcalce, 1 komad dišečega toaletnega mila, 1 fr. vezana beležnica 72 angleških peres, 20 različnih komadov za korespondenco in še 396 drugih predmetov ki so koristni in neobhodno potrebni. Vse skupaj z zlato uro vred, ki sama velja dvakrat toliko, stane samo K 4.20. Odpošljaja po povzetju eksportna trdka

H. SPINGARN, Krakovo št. 240.

Kdor kupi 2 paketa dobi še zastojn zraven lep nož z dvema rezili Pri več nego 2 paketih, za vsak paket po 1 nož. Za to kar ne ugaja, se vrne denar. Torej je izključen vsak riziko.

Poskusite FI-GOVO „Salutin“ ki je najfinejši in najzdravejši kavni pridatek. Dobiva se v vseh boljših prodajalnicah.

POZOR! Skladišče se nahaja v I. nadst.

Na obroke!

Velika zaloga izdelanih oblek

Velika izbira letnih oblek za gospode in dečke, sukenj, površnikov vseh kakovosti. — Specijaliteta v veznji.

Velika izbira volnenega blaga. Najzmernejše cene.

Adolf Kostoris - Trst

Ulica S. Giovanni šte. 16, I. nadstropje, zraven „Buffet Automatico“. Telefon št. 251, Rim. II.

POZOR! Skladišče se nahaja v I. nadst.

Pod najugodnejšimi pogoji

VZAMEM V NAJEM

loterijske liste, drž. rente in zajemne liste drugih bank s povračilom v mesečnih obrokih ali naenkrat.

IGNAC NEUMANN, menjalnica

Ustanovljena 1858. Trst, ulica Ponterosso 4. Ustanovljena 1858.

Odlikovana pekarna in slaščičarna VINKO SKERK - TRST

Trikrat na dan svež kruh. Prodaja vsakovrstnih biškotov, posebno za čaj in bombonov. Srečno naročila vsakovrstnih tort, krokat in vse predmete za peči. Na finejša moka iz najboljših mlinov po najnižji ceni. Fina inozemna vina in likeri v steklenicah. Brezplačna postrežba na dom. Kruh in slaščice se izdeluje igleničkim električnim strojem

UMETNI ZOBJE

Plombiranje zobov

Izdiranje zobov brez

= vsake bolečine =

Dr. J. Čermák V. Tuscher

zobozdravnik kontes. zobni tehnik

TRST

ulica della Caserma št. 13, II. n.

Naše gledališče.

V nedeljo so nam torej zopet odprli hram gledališke umetnosti v Trstu. Že napoved repertoarja in vabilo k otvoritveni predstavi sta nam dokazovala, da si je naše gledališče ostro začrtalo svojo pot v tekoči sezoni. Priznati moramo, da smo se razveselili, ko smo bili slišali o vsem tem. A tajiti tudi nečemo, da smo z nekakim strahom pričakovali otvoritvene predstave; bali smo se prav zares za poezijo in simbolizem „Majke Jugovičev“, ker vemo, s kako skromnimi sredstvi se naše gledališče bori na svojem stremeljenju po napredku in umetniškem spopolnjevanju.

Ali na otvoritveni predstavi smo bili prepričani iznenadeni. Še sedaj se nam duša topi v božanstveni lepoti, ki nam jo je izlilo to delo, ki je eden najlepših jugoslovanskih biserov. Toliko svečanega razpoloženja gotovo že dolgo ni bilo v našem gledališču, ki je bilo pa tudi napolnjeno do zadnjega kotička in so se nekateri morali celo vracati. Vse je hotelo videti Smrt majke Jugovičev. Vsi, ki so prisostvovali predstavi, so odnesli seboj globoke utise. Žalostna, tragična usoda srbskega carstva je pretresla duše. Težko bi bilo najti kaj primernejšega in lepšega za otvoritev tržaškega slovenskega gledališča, ki je namenjeno vsem tržaškim Slovanom. Prva igra nam jamči za ves repertoar, jamči nam pa tudi, da intendant in režija nista držali križem rok čez počitnice, ampak da sta skrbno izbirala in pripravljala.

Pa ni čuda, da je igra tako krasno vspela, ko so se tudi igralci zavedali, da igrajo ožarjeni od bleska visoke poezije. Pripravili so se najskrbneje vsi brez izjeme, tako, da je bila šepetalka nepotrebna in se je tudi res ni čulo. Prednašali so z zanosom čustvom; vse je prihajalo iz srca in zato je bil tudi utis na občinstvo ogromen. Živelo je žnjimi in čutilo je žnjimi.

Ga Dragutinović (majka Jugovičev) je imela glavno, najtežjo, najnapornejšo, a lepo, divno vlogo, ki jo je tudi popolnoma nadvladovala. Gospa Dragutinovičeva je najskrbneje inscenirala do vsake podrobnosti in nam je podala tisto, kakor si ga je zamislil pesnik. Prirojen ji je tisti mir in ponos, ki je neobhoden za primerno izvedenje te vloge.

G. Ljubič (sin Damjan) je bil izvrsten, da smo se kar veselili njegovega velikega napredka. Sonorni glas in stasita postava sta mu prihajala v prilog, da nam je podal lepo kreacijo junaka Damjana.

Gca Mekindova (Angelija) mu je bila vredna partnerica. Sentimentalna individualnost te igralke je v tej vlogi posebno prišla do veljave. Prizor družega dejanja je bil odigran mojsterski.

Gca Janova (devojka Kosovska) je lepo pogodila tip histerične deklice, kakor si jo je pesnik zamislil.

G. Dragutinović je imel le malo vloge goslarja, a pri tem igralcu ni treba povdarjati, da jo je popolnoma pogodil. Posebno maska je bila verna slika srbskih goslarjev.

Ženico na Kosovem je igrala gca Železnikova skromno, brez afekcije, a vendar čustveno, zaokroženo in lepo.

Gg. Pany in Bratina sta kakor glasnika bila popolnoma na svojem mestu. Zlasti težek je prizor devetih snah v prvem dejanju, kjer mora devetero oseb takorekoč naenkrat govoriti. A šlo je gladko, brez najmanjše mučne pavze in gospicam: Gregoričevi, Kovačevi, Lepuševi, Bernetičevi, Hučevi, Volkovi, Železnikovi, Kočevarjevi vse naše priznanje.

Kar nas pa je posebno zadovoljilo, je bilo to, da se je vseskozi igralo v stilu in da noben disakord ni motil celotne harmonije, kar priča, da je ensemble izvežban in discipliniran, kar treba posebno ceniti, da je delovalo na odru okolo 70 oseb.

Slednjič moramo še najpoglavneje omeniti scenerije. Stilo se je več, nego se je moglo pričakovati. Zasluga na tem gre g. režiserju Dragutinoviću.

Zanemarili bi svojo poročevalsko dolžnost, ako ne bi omenili tu tudi naravnost uzornega prevoda iz peresa g. prof. Vestra. Značaj narodne pesmi je ostal nespremenjen. Z mirno vestjo lahko rečemo: klasičen prevod.

Naš mladi in nadarjeni kapelnik gosp. Polić oskrbel je preludij, ki je pripravil

poslušalce v primerno razpoloženje. Turške motive izprepletene slovanskimi, spajajoče se v žalobno koračnico, ki oznanja propast srbskega carstva, je g. komponist izborno pogodil. Tudi koral je bil v stilu štirinajstega stoletja.

Ta prva, zares krasno vspela predstava opravičuje najlepše nade za letošnjo sezono.

Prihodnjo nedeljo uprizoritev svetovno-znanega igrokaza *Hermana Sudermana* „ČAST“.

P. n. gospodje, ki si žele abonirati se-dež, morejo to še storiti in sicer veljavno od 1. novembra dalje.

Tržaška mala kronika.

Nasilen kalabrež. Včeraj je bil vsled kazenske ovadbe 18-letne Celestine Carnelio aretiran 22-letni natak Karol Bertuzzi iz Vilibalde v Italiji, ker jo je baje posilil na tak način, da ji je grozil z revolverjem, ako se ne mu ne bi udala.

Padci vsled burje. Ko je včeraj 56-letna mlekarica Uršula Hervatič iz Ricmanj, št. 28, nesla v mesto mleko na prodaj, je vsled silne burje padla in si zlomila levi lakt. Spravili so jo v bolnišnico. — Predvčeranjim je burja vrgla tudi 35-letnega delavca Roka Hočevar, iz Žavej. — Padel je tako nesrečno na železnični tir, da je pri padcu zadobil precej težke poškodbe na glavi.

Koledar in vreme. — Danes: Kandid, muč. — Jutri: Francišek Asiški, sp.

Temperatura včeraj ob 2. uri popoldne + 12° Cels. — Vreme včeraj: deževno, veter.

— Vremenska napoved za Primorsko: Oblačno. Tupatam padavine, hladno, vztočni vetrovi.

Porotno sodišče.

Včeraj je sedel na zatožni klopi pred porotniki 24 letni Fran Frauceschini, ki je bil obtožen, da je dne 2. junija zažgal hlev posestniku Antonu Primožiču iz Rojana, provzročivši 480 K škode. Sodišče ga je obsodilo v 18 mesečno težko ječo.

Odda se lepa, svetla, čista soba z dvema posteljama. Ulica S. Sebastiano št. 7, III. nad. 1718

Izvrstne kranjske kl. base, komad po 42 vin. franko Trst, priporočila Fran Korenčan mesar in gostilničar na Vrhniki. 1723

Po ceni se dobi radi odpotovanja Singerjev šivalni stroj, Naslov pove uprava Edinosti. 1724

Dva šivalna stroja, eden čevljarški se prodata. Via della mura 5, pritličje. 1726

Lepo meblirana soba za 16 kron se odda v ulici B. Cellini (nasproti kavarni Stazione) št. 3, IV. nadstropje. 1896

Odda lepa meblirana soba pri slovenski družini. Salice 4 I. 1725

Državni uslužbenec, 35 let star, želi skupno življenje s pensionirano vdovo. Ponudbe s sliko „D“ 98, pošta Stadion, Trst. 1719

Vinarsko gospodarsko društvo v Sv. Križu pri Trstu naznanja, da je imenovalo svojega odbornika Franc Široka za posredovalca v prodaji novega vina. Občinska trgatve bo 4. oktobra. 1721

Pozor gospe in gospodične! Redka prilika nov pletilni stroj za nogavice je na prodaj. Scalasanta 262. 1706

Novo pohištvo spalne sobe za dve osebi se prodaja takoj po ceni. Naslov pove inšeriatni oddelček Edinosti. 1680

Mleka 300 litrov se išče takoj. Pismene ponudbe pod „Mlekar“ na inšeriatni oddelček Edinosti. 1699

Naš fotograf je Anton Jerklč, Trst, Via delle Poste 10. — GORICA, gospodstva ulica 7. Izdelki odlikovani na vseh razstavah. — Le zaupne k niemu. 312

Slovenske igralne karte prodajajo v Trstu: knjigarna J. Gorenjec, ul. Caserma 16., Gregor Zidar & C., Rocol 263, tobakarna Segolin, ulica Industria (Sv. Jakob) in v Sežani: Fran Stofa, trgovec. 1472

Star teran se se dobi v gostini „A. Stare“ v Križu pri Tomaju. Cena po dogovoru. 1707

Oddaja se vnaem, posestvo iz lepimi prostori za stanovanje, in sprostori za shrambo kmetijskih pridelkov in orodja, bleve za živino, in senik, zemljišče obsega v vinogradu in vrtu z tremi vodnjaki, zelo po niski ceni, oglašiti se je pri Sv. Mariji Magd. Spod. št. 1022. A. Laurenčič. 1701

Tržaška posojil. in hranilnica

V lastni hiši. | registrirana zadruga z | Telefon št. 952.
:: omejenim poroštvom ::

Trst, Piazza Caserma 2, I. n. - (uhod po glavnih stopnicah)

Hranilne vloge sprejema od vsakega, če tudi ni ud in jih obrestuje **4 1/4 %**
Brentni davek od hranilnih vlog plačuje zavod sam. Vlaga se lahko po eno krono. Posojila daja na vknjižo po dogovoru 5%—6% na menjice po 6%, na zastave po 5 1/2%, in na amortizacijo za daljšo dobo po dogovoru o o o o o
Uradne ure: od 9.—12. ure popoldne in od 3.—5. popoldne. Izplačuje se vsaki dan ob uradnih urah. — Ob nedeljah in praznikih je urad zaprt.
Poštno-hranilni račun 816 004.

Ima najmoderneje urejene varnostno celice za shrambo vrednost. papirjev, listin itd. kakor tudi hranilne posuše, a katerih se najuspešneje navajajo tudi svojo deco.

Zaloga obuvala

in lastna delavnica

PAVEL VISINTINI

Trst, ul. Glosue Carducci 31.

Velika izbira moških in ženskih čevljev. — Poprave se izvršujejo točno in solidno

po zmernih cenah

Prodajaln. ur in dragocenosti

G. BUCHER

(ex drug Dragotina Vekjeta)

Trst (nasproti prejšnje prodaj. D. Vekjet) Corso štev. 36

Bogati izbor zlatanine, srebrnine, dragocenosti in žepnih ur. Kupuje in menja staro zlato in tudi srebro z novimi predmeti. — Sprejema naročbe in popravlja vsakovrstne srebrnine, zlatanine, kakor tudi žepne ure
DELO SOLIDNO. CENE ZMERNE.

Skladišče šivalnih strojev

Luigi Gramaccini

TRST, ulica Barriera vecchia št 25

Cene dogovorne. Plaćilo na obroke

Sprejme se popravljanje šivalnih strojev vsakega zistema. Prodaja igel, olja in aparatov. Kupuje in prodaja že rabljene šivalne stroje. 601

TOVARNA GLASOVIRJEV

Pečar & Saksida

v Trstu, ulica della Fornace št. 8.

Prodaja, popravlja in menjuje glasovirje, pianine, harmonije, orkestrijone itd. — Uglasevanje izvršujejo in točno po nizkih cenah.

= Novo pogrebno podjetje =

Trst, Corso št. 47 (vogal Piazza Carlo Goldoni). — Telefon št. 1402.

Zaloga oprave ulica della Tesa št. 31.

Podjetje je popolnoma preskrbljeno z vso najnovejšo elegantno opremo za vršitev pogrebne vseh razredov. — Vozovi z električno razsvetljavo. — Oprava mrtvaških sob, odrov itd. itd. po najnovejšem praktičnem sistemu.

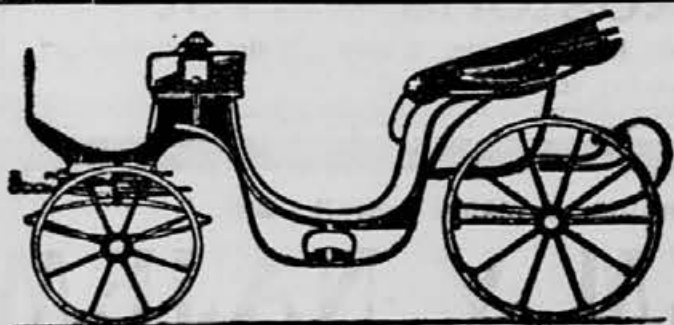
Prodaja vse mrtvaške predmete, vence, za zaročence, birmance in druge slučaje.

Skladišče voščenih svet prve odlikovane voštarne gosp. J. Kopač-a v Gorici.

Zastopstva s prodajo vseh potrebnih mrtvaških predmetov:

J. MRZEK, **A. JAMŠEK** in **F. BERNETIČ,** **T. VITEZ,**

Opčina št. 170 tik sežanske ceste. pri glavni cesti pri Orchu (Noghere). Nabrežina, glavni trg pri cerkvi.

Pismena priznanja visokih oseb so na upogled. Cenike in proračune razpošiljam brezplačno.

TOVARNA VOZOV

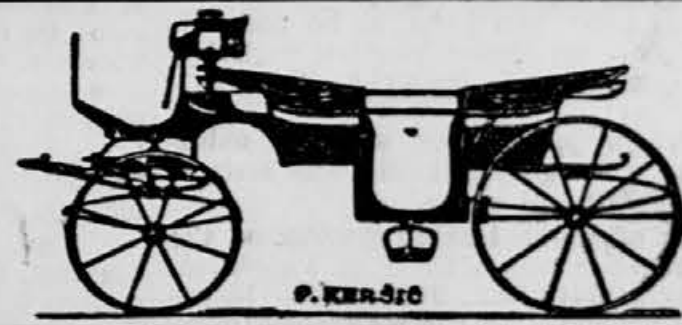
PETER KERSIČ

v Spodnji Šiški, kolodvor Ljubljana

(Kranjsko)

Dobavatelj vseh poštah voz c. kr. avstr. pošte. — Poštah vozovi patent Kersič št. 43.741 za Ogrsko, št. 31.925 za Avstrijo.

Priporoča svojo bogato zalogo raznih vozov, nadalje se izvršujejo vsa v to stroko spadajoča naročila po meri in risbi natančno in najsolidnejše, za kar jamčim.

Popravki se izvršujejo po odgovarjajočih cenah in se uračunajo rabljeni vozovi.

Čevljarnica „Alla Sartorella“, Trst

VIA BARRIERA VECCHIA ŠT. 10 (NASPROTI SKLADIŠČARNE GATE)

Velika izbira vsakovrstnih čevljev za moške, ženske in otroke. — Blage izvrstno in cene zmerne.